

SALMAN RUSHDIE

AYAKLARININ
ALTINDAKİ
TOPRAK

ROMAN

Çeviri: KEREM IŞIK

2.
BASKI

SALMAN RUSHDIE
AYAKLARININ
ALTINDAKİ
TOPRAK

Can Yayınları 1950

The Ground Beneath Her Feet, Salman Rushdie

© 1998, Salman Rushdie

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

2. basım: Mart 2011

Bu kitabın 2. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Andesign 101

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1277-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

SALMAN RUSHDIE
AYAKLARININ
ALTINDAKİ
TOPRAK

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Kerem Işık

Salman Rushdie'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Soytarı Şalimar, 2007

Öfke, 2008

Floransa Büyücüsü, 2009

SALMAN RUSHDIE, on roman, bir kısa öykü derlemesi ve dört edebiyat-dışı yapıtın yazarı ve *Mirrorwork* adındaki çağdaş Hint Edebiyatı antolojisinin iki editöründen biridir. Yazarın *Geceyarısı Çocukları* adlı romanı 1981'de Booker Ödülü'nü, 1993'te Booker of Bookers ve 2008'de Best of the Booker ödülleri aldı. *Mağriplinin Son İç Çekışı*, 1995'te Whitbread Ödülü'nü ve 1996'da Avrupa Birliği Aristeion Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Salman Rushdie, edebiyata yaptığı katkılardan dolayı 2007 yılında Şövalye unvanıyla ödüllendirildi. Ayrıca, İngiltere Kraliyet Edebiyat Derneği Üyesi ve Fransa Kültür Bakanlığı tarafından verilen *Commandeur des Arts et des Lettres* unvanlarına da sahiptir.

KEREM IŞIK, 1976'da İzmir'de doğdu. İzmir Amerikan Koleji ve Ege Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. Amerika'da yüksekisans yaptıktan sonra İzmir'e döndü, halen orada yaşıyor. Serbest çevirmenlik yapıyor, yazı yazıyor. İlk öykü kitabı *Aslında Cennet de Yok* Ocak 2010'da yayımlandı.

Milan'a

İçindekiler

1. Arıcı	15
2. Melodiler ve sessizlikler	43
3. Trakya efsaneleri	89
4. Müziğin icadı	132
5. Keçi şarkıları	171
6. Şaşan rotalar	220
7. Aşktan fazlası	275
8. Dönüm noktası	302
9. Zar	359
10. Cadının mevsimi	397
11. Yüce aşk	449
12. Dönüştürücü	495
13. Haz Adası'nda	533
14. Asıl felaket	587
15. <i>Ayaklarının Altında</i>	648
16. Vina Divina	685
17. Duvardaki Mira	735
18. <i>Dies Irae</i>	791

“Bir anıt dikmeyin. Bırakın gülü
yalnızca açsın onun adına her yıl.
Çünkü Orpheus'tur o. Onun dönüşümü
onda ve şunda. Gerek yok uğraşmaya
başka adlar bulmamıza. Her zaman için
şarkı söylenince o Orpheus olur..”

R.M. RILKE, *Orpheus'a Soneler*

1

ARICI

Hayatının son günü olan 1989 yılının Sevgililer Günü'nde efsanevi pop şarkıcısı Vina¹ Apsara², kendisinin kurban edileceğini gördüğü bir kâbustan hıçkırıklar içinde uyandı. Aktör Christopher Plummer'a benzeyen, belden yukarıları çıplak adamlar onu el ve ayak bileklerinden kavramışlardı. Kıvranan çıplak bedeni, üzerinde tüylü yılan Quetzalcoatl oyması olan parlak bir kayaya yatırılmıştı. Yılanın açık ağzı kayaya oyulmuş kara bir boşluğu çevreliyordu ve Vina avazı çıktığı kadar bağırda tek duyabildiği patlayan flaşların sesiydi; fakat boğazı kesilmeden, kanı o korkunç kâseyi doldurmadan önce, Meksika'nın Guadalajara kentinde öğle vakti yabancı bir yatakta, koynunda yarı ölü halde, yirmi yaşlarında, çıplak, melez bir yabancıyla uyandı; facianın ardından yayımlanan bitmek bilmez medya haberlerinde adamın, şirketlerinden biri de otelin sahibi olan ünlü bir yerel inşaat zengininin çapkın oğlu Raúl Páramo olduğu açıklandı.

Vina kan ter içindeydi; sırlıklam çarşaflara geceki birleşmenin anlamsız sefilliğinin kokusu sinmişti. Raúl

1. Vina aynı zamanda yaylı bir Hint çalgısının adıdır. (Ç.N.)

2. Hindu mitolojisinde bulut tanrıçalarından birinin adı. (Ç.N.)

Páramo baygındı, dudakları bembeyazdı ve bedeni kısa aralıklarla, Vina'nın rüyasında gördüğü kıvranırlara benzettiği spazmlarla kasılıyordu. Çok geçmeden, birileri boğazını kesiyormuş ya da gözle görülmeyen bir yaranın kırmızı gülümseyişinden sızan kanı hayalî bir kadehi dolduruyormuş gibi, soluk borusundan korkutucu sesler çıkmaya başladı. Paniđe kapılan Vina yataktan fırlayıp kıyafetlerini, bir gece önce kentin gösteri merkezindeki konserinde sahneye son çıkışında giydiği deri pantolonuyla altın payetli büstiyerini kaptı. Küçük düşürücü bir tavırla, ümitsizce kendini bu hiç kimseye, yarı yaşında bile olmayan bu oğlana teslim etmiş, her biri gecenin yıldızına limuzinler ve şampanya ve kokain ve hatta belki pırlantalar sunmayı bekleyen kulis müdavimleri, jigololar, çiçekli âşıklar, kodamanlar, beş para etmez aristokratlar ve uyuşturucu patronlarıyla tekila prenslerinin arasından bu adamı neredeyse rasgele seçmişti.

Adam kendini tanıtmaya, böbürlenip yaltaklanmaya başlamıştı, fakat Vina onun ne adını, ne de banka hesabının kabarıklığını bilmek istiyordu. Onu çiçek seçer gibi seçip almıştı ve şimdi dişlerinin arasına kısırmak istiyordu, onu eve yemek ısmarlarmışçasına çağırmıştı ve şimdi azgın iştahıyla adamı korkutuyordu, çünkü limuzinin kapısı kapanır kapanmaz, şoför, yolculara mahremiyet sağlayan ara bölmeyi kaldırmaya fırsat bulamadan üzerine saldırmıştı. Sonrasında şoför, Vina'nın çıplak bedeninden saygıyla bahsetmişti, gazeteciler tekila ısmarlayarak ondan laf almaya çalıştığında fısıltıyla kadının kıpır kıpır ve yırtıcı çıplaklığını bir mucizeymiş gibi anlatmıştı, kırklı yaşlarının sonunda olduğu kimin aklına gelir, yukarıda birileri onun olduğu gibi kalmasını istemiş olmalı. Böyle bir kadın için her şeyi yapardım, diye ah çekti şoför, canı hız isterse arabayı saatte iki yüz kilometre hızla sürerdim, ölmeyi arzularsa beton duvara çarpardım.

Vina ancak yarı çıplak ve şaşkın bir vaziyette yalpalayarak otelin on birinci kat koridoruna çıkıp eşikte duran henüz okunmamış gazetelerin Pasifik'teki Fransız nükleer denemeleriyle ve Chiapas'ın güney eyaletindeki politik kargaşayla ilgili manşetleri parlak mürekkepleriyle çıplak ayaklarını boyayınca, az önce terk ettiği süitini kendi odası olduğunun farkına vardı, kapıyı arkasından çarpmıştı, üstelik anahtarı da yoktu ve öyle savunmasız bir durumda karşısına çıkanın ben olduğum için, yani Bombay'daki o eski günlerden bu yana deyim yerindeyse ahbabı olan ve bin bir kilometrelik mesafe içinde onu böyle nefis fakat küçük düşürücü bir halde, bir an için tüm benliği bulanıklaşmış ve en kötüsü de asıl yaşı belliyken fotoğraflamayacağı aklının ucundan dahi geçirmeyecek olan tek fotoğraf meraklısı; o yıpranmış ve çaresiz bakışını, o yorgun ve hiç şüphe götürmeyecek kadar şişkin gözlerindeki âcizliğini, başının üzerinde orman kaçkını gibi topladığı kırmızıya boyalı fırça saçlarını, acımasız yılların kararsızlıkla titreyen dudaklarının kenarında oluşturduğu ve gitgide derinleşen minik fiyortlarla çevrili güzel ağzını, kısacası yabancı rock tanrıçasına verilebilecek en iyi örneğin perişanlık ve çöküşe uzanan yolun ortasındaki halini asla çalmayacak olan tek görüntü hırsız, "Rai" lakaplı Mr. Umeed Merchant olduğu için çok şanslıydı. Bu turnede kızıl saçlı olmaya karar vermişti, çünkü kırk dört yaşında yeni bir başlangıç yapıyordu, O olmadan bir solo kariyere başlıyordu, yıllardan beri ilk kez Ormus olmadan yollara düşüyordu, yani normal olarak kafası çoğunlukla karışık ve dengesizdi. Üstelik yalnızdı da. İtiraf etmeli. Gerçek şu ki kalabalığın arasında ya da özel hayatında hiç fark etmiyordu: onunla birlikte değilken yanında kim olursa olsun daima yalnızdı.

Yönünü şaşırma: Doğu'nun yitimi. Ve Ormus Cama'nın, yani güneşinin.

Ve orada bana rastlaması yalnızca şans değildi. Ben daima onun arkasındaydım. Onu hep kolluyor, aramasını bekliyordum. Eğer istese benim gibi düzinelerce, yüzlerce, binlerce olabilirdi. Fakat sanırım yalnızca ben vardım. Ve son çağrısında ona yardım edemedim ve o öldü. Hayat hikâyesi orta yerinde sonlandı; Vina, ara ezigide terk edilmiş, hayat veren dizeleri sonuna, o doyurucu uyağa kadar takip etme hakkı elinden alınmış yarım kalan bir şarkıydı.

Onu otel koridorunun dipsiz uçurumundan kurtarmamın ardından iki saat sonra, en büyük mavi agav kak-tüsü çiftliklerinden biri ve meşhur Ángel damıtma tesisinin sahibi olan, countertenor sesinin tatlı tınısı, top gibi göbeği ve müsrif ev sahipliğiyle efsaneleşmiş Don Ángel Cruz tarafından Vina'nın onuruna verilecek ziyafete katılmak üzere helikopterle Tequila'ya uçtuk. Bu esnada, Vina'nın çapkın âşığı hastaneye kaldırılmıştı, geçirmekte olduğu uyuşturucu krizleri öyle şiddetliydi ki sonunda ölümüne sebep oldular ve sonrasında, Vina'nın başına gelenler nedeniyle, ölü adamın kanı, midesi, bağırsakları, erbezi torbası, gözyuvaları, apandisi, saçları, kısacası ilgi çekici bir şey içerdiği düşünülmeyen ve narkotik tarafından altüst edilmesinin ardından son anlarındaki bilinçsiz sayıklamaları esnasında sarf ettiği kelimeleri kimsenin anlayamadığı beyni hariç tüm organları ayrıntılı analizlerle günlerce dünya kamuoyuna aktarıldı. Fakat birkaç gün sonra bilgiler internete sızdığında, San Fransisco'nun Castro bölgesinden <elrond@rivendel.com> lakaplı bir fantastik kurgu meraklısı Raúl Páramo'nun Orkça, yani yazar Tolkien tarafından Karanlıklar Lordu Sauron'un hizmetkârları için tasarlanan şeytani dilde konuştuğunu açıkladı: *Ash nazg durbatulúk, ash nazg gimbatul, ash*

nazg thrakatulük agh burzum-ishi krimpatul. Ardından Satanist hatta belki Sauronist ayinlerle ilgili dedikodular internet aracılığıyla kontrolsüz bir şekilde yayıldı. Ortaya atılan söylenti melez adamın şeytana taptığı, Cehennem'in eli kanlı bir hizmetkârı olduğu ve Vina Apsara'ya verdiği paha biçilemez fakat kötücül yüzüğün o felakete yol açarak kadının Cehennem'e düşmesine neden olduğu yolundaydı. Fakat o zamana kadar Vina efsaneleşmeye başlamıştı bile, moronların aptallıklarını kusmak için kullanabileceği bir araç, ya da bir başka deyişle kültürün bir aynası olma yolundaydı ve bu kültürün doğasını, en doğru şekilde ancak en gerçekçi yansımalarının bir ceset olduğunu söylediğimizde anlayabiliriz.

Hepsine hükmedecek bir yüzük, hepsini o bulacak, hepsini bir araya getirip karanlıkta bağlayacak. Tequila'ya uçan helikopterde Vina'nın yanında oturuyordum, parmağından hiç çıkarmadığı ve Ormus Cama ile aralarında bir bağ kuran, ona adamın aşkını anımsatan tılsımlı ay taşı dışında yüzük takmamıştı.

Adamlarını karayoluyla göndermiş, helikopterde yanında sadece benim olmamı isterken "Sizin gibi orospu çocuklarının arasında güvenebileceğim tek kişi o," diye homurdanmıştı. Lanet olası hayvanat bahçesi tam kadro olarak yola bizden bir saat önce çıkmıştı: Vina'nın yılan menajeri, sırtlan suretli kişisel asistanı, güvenlik gorilleri, kuaförü olacak tavus kuşu, halkla ilişkiler canavarı; ama şimdi, helikopter araç konvoyunun üstünden uçarken havalanışımızdan bu yana onu çevreleyen karanlık aralanmaya başlamış gibiydi ve pilota gitgide daha da alçalarak aşağıdaki araçların üzerinden geçmesini emrettiğinde pilotun gözlerinin korkuyla açıldığını gördüm, fakat o da hepimiz gibi Vina'nın büyüüne kapıldığından her dediğini yapıyordu. Vina'nın kahkahası rüzgârda çarpan bir kapı gibi kulaklarımda çınlarken mikrofonlu

kulaklığa *yüksel*, *çabuk yüksel* diye bağırın bendim ve korktuğumu söylemek üzere dönüp ona baktığımda ağladığını gördüm. Raúl Páramo'nun aşırı doz aldığı olay mahalline gittiklerinde polisler şaşırtıcı bir şekilde nazik davranarak, onu kendisi hakkında da bir soruşturma açılabilceği konusunda uyarmakla yetinmişlerdi. Avukatları görüşmeyi o noktada sonlandırmışlardı, ne var ki daha sonra Vina, patlayan bir ampul, bir süpernova ve hatta evren gibi paramparça olmanın eşliğindeymiş kadar gergin, dengesiz, aşırı hareketli görünüyordu.

Daha sonra araçları geçip tarlalarının dumanlı bir maviye boyadığı tepelerle vadilerin üzerinden geçerken ruh hali yine aniden değişmiş, mikrofona kıkırdamaya ve onu var olmayan bir yere, hayali bir mekâna, bir harikalar diyarına götürüyor olduğumuz konusunda ısrar etmeye başlamıştı, yoksa Tequila adında bir yer olması başka nasıl mümkün olabilirdi, “Bu viskinin Whisky adında bir yerde yahut cinin Gin’de yapıldığını söylemekten farksız,” diye bağırdı. “Yoksa Votka Rusya’da bir göl mü? Rum’da rom mu yapılıyor?” Ve sonra aniden yüzü asıldı, sesiyse pervane gürültüleri arasında neredeyse duyulmaz oldu, “Ve eroin kahramanlardan, *crack* kokain de Mahşer Günü’nden geliyor.”¹ Bir şarkının doğuşuna tanıklık ediyor olabilirdim. Daha sonra, kaptan ve yardımcı pilotlar helikopter yolculuğu hakkında sorgulandıklarında Vina’nın anbean coşku ile umutsuzluk arasında gidip gelen monoloğu hakkında herhangi bir detay vermeyi sadık bir şekilde reddetmişlerdi. “Keyfi yerindeydi,” dediler, “ve İngilizce konuşuyordu, bu yüzden anlamadık.”

1. Eroinin İngilizce karşılığı *heroin* kelimesi ile kahraman anlamındaki *hero* sözcüğünün ve kokaini kabartma tozuyla karıştırarak elde edilen *crack* kokainin İngilizce aslı olan *crack* kelimesinin mahşer günü anlamına gelen *Crack of Doom* ile benzeşmesinden yararlanılarak oluşturulan sözcük oyunlu bir cümle. (Ç.N.)

Sırf İngilizce değil. Ne de olsa konuşmanın bir dilde başlayıp ikinci ve hatta üçüncü dillerle karıştıktan sonra tekrar ilkinde dönebildiği Bombay'a özgü argoyla, *Mumbai ki kaçrapati baat-çæet*, çene çalabileceği tek kişi bendim. Bizim buna taktığımız isim *Sarıl-Bana* idi. Hintçe Urduca Guceratça Marathi İngilizce. Benim gibi Bombaylılar beş dili kötü konuşup hiçbir dilde akıcı olmayan insanlardı.

Bu turneye Ormus Cama'sız çıkan Vina müzikal ve sözel yeteneğinin sınırlarının farkına varmıştı. Artık iddia ettiği gibi Ormus'un bestelerinin asla yeterince yansıtmadığı o Yma Sumac'inki gibi insanı kendinden geçiren çok oktavlı bir enstrümandan farksız tanrısal sesiyle gösteriş yapabileceği yeni şarkılar bestelemiş, ama yanında üç çılgın Brezilyalı perküsyoncusu ve her gösteriyi bir düelloyla sonlandıracaklarından korkulan iki Arjantinli gitarist olmasına rağmen Buenos Aires'te, São Paulo'da, Mexico City'de ve Guadalajara'daki kalabalığın bu şarkılara kayıtsız kaldığını kendi gözleriyle görmüştü. Eski Meksikalı süperstar Chico Estefan'ın konuk sanatçı olarak sahne alması bile kalabalığı hareketlendirmeye yetmemiş, aksine adamın estetik ameliyatlara girilen cildi ve ağız dolusu takma dişleri dikkatleri kalabalığın yaş ortalamasının iyiden iyiye açığa vurduğu Vina'nın geçkin gençliğine çekmişti. Gençler gelmemişti, ya da en azından yeterli sayıda değillerdi.

Fakat VTO'nun her eski popüler şarkısının ardından övgü dolu tezahüratlar yükseliyordu ve kaçınılmaz olan bir gerçek varsa o da bu parçalar sırasında perküsyoncuların çılgınlıklarının ilahilik mertebesine iyiden iyiye yaklaştığı, düellocu gitaristlerin yüceleştığı ve hatta yaşlı kurt Estefan'ın tepelerin ardındaki yeşil çayırlarından kopup geri gelmiş gibi görüldüğüydü. Vina Apsara söz ve müziği Ormus Cama'ya ait parçaları seslendirmeye

ye başlar başlamaz seyircilerin arasında azınlıkta kalan gençler canlanıp çılgına dönüyor, kalabalıktaki binlerce el aynı anda hareketlenerek gök gürültüsünü andıran çığlıklarla eşzamanlı olarak o meşhur grubun adını işaret diliyle boşluğa çiziyorlardı:

V!T!O!

V!T!O!

Ona geri dön diyorlardı. Birlikte olmanıza ihtiyacımız var. Aşkınızı silip atmayın. Ayrılmak yerine keşke kumrular gibi sevişiyor olsaydınız.

Dikey Kalkış. Ya da Vina'dan Ormus'a.¹ Ya da Sarıl-Bana diline V-to diye çevrilen *We Too*². Ya da V-2 roketi-ne yapılan bir gönderme. Ya da özledikleri barışı simgeleyen V ile iki anlamındaki T, yani ikisi ve aşkları içinse O. Ya da Ormus'un doğduğu kentteki gösterişli yapılar-dan birinin saygıyla anılması: Victoria Terminus Orkest-rası. Ya da uzun zaman önce Vina'nın eski bir gazlı içecek markası olan Vimto'nun yalnızca üç harfi okunan neon ışıklı reklam panosunu gördüğünde buldukları bir isim, *im* olmadan Vimto.

V . . . T . . . Ohh

V . . . T . . . Ohh

İki çığlık ve bir iç geçirme. Yüzüğünü parmağında taşıdığı geçmişin orgazmı. Bana rağmen dönmesi gerektiğini bildiği geçmişin.

Akşamüzeri tam da Vina'nın sevdiği gibi kuru ve yoğun bir sıcak vardı. İnişten önce pilot bölgedeki hafif sarsıntılar konusunda bilgi vermişti, fakat artık tehlikenin

1. *Vertical Take-Off* ve *Vina to Ormus* sözcüklerinin ilk harfleri. (Ç.N.)

2. (İng.) *Biz de*. (Ç.N.)

geçtiğini ve inişi iptal etmek için bir neden olmadığını söyleyerek bizi rahatlatıyordu. Ardından Fransızca küfretti. “Şu nükleer denemelerden sonra beş gün sayın, bir, iki, üç, dört, beş ve mutlaka yer sarsılır.” Helikopteri küçük Tequila kasabasının merkezinde toz toprak içindeki bir futbol sahasına indirdi. Muhtemelen kasabanın polis örgütünün tümü olan kalabalık bir grup, yerel halkı uzak tutmaya çalışıyordu. Vina Apsara görkemli bir şekilde alçalırken (o daima bir prensesi, yaşı ilerledikçe de kraliçeliğe adım atıyordu) bir çığlık duyuldu, sadece adı, *Vüünaaa*, sesli harfler salt arzuyla uzatılmıştı ve hayatının kamuoyuna abartılı bir şekilde sergilenmesine, tüm o süperstar tuhaflıklarıyla *nakhra*'sına¹ rağmen ona asla öfke duyulmuyor, tavırları sanki tüm dünyanın yeni doğmuş çocuğuymuş gibi insanları yatıştırıp ona karşı nefret yerine mucizevi, koşulsuz bir şefkat duymalarını sağlıyordu.

Buna sevgi diyebilirsiniz.

Güvenlik şeridini aşır kan ter içindeki polislerce kovalanan küçük çocukların ardından saç rengiyle uyumlu iki gümüş Bentley ile Don Ángel Cruz çıkageldi, bizi bir aryayla karşılamadığı için özürler diledi, ama toz, ah şu uygunsuz toz toprakla baş etmek hep güçtür fakat depremle birlikte iyice arttı, lütfen, sinyora, sinyor ve bileğinin tersine hafifçe öksürerek bize öndeki Bentley'ye kadar refakat etti, hemen gideceğiz, lütfen ve programa başlayacağız. Kendisi de ikinci araca binerken devasa mendillerle yüzünü siliyor, otuz iki dişini göstererek gülümsemeye devam etmek için tüm iradesiyle kendini zorluyordu. Mükemmel ev sahibi görüntüsünün altında bastırılan sıkıntıyı neredeyse görebilirdiniz. “İşte endişeli bir adam,” dedim Vina'ya aracımız çiftliğe doğru ilerlerken.

1. (Hint.) Naz, cilve. (Ç.N.)

Omuz silkti. Vina 1984 yılının Ekim ayında *Vanity Fair*'de yayımlanacak promosyon amaçlı bir makale için deneme sürüşüne çıktığı lüks bir araçla Oakland Körfez Köprüsü'nü batıya doğru geçmiş ve epey ilerledikten sonra girdiği bir benzin istasyonunda arabadan inince, aracın gelecekte gelmiş ya da *Geleceğe Dönüş* filminden fırlamışçasına dört tekerinin birden havalanıp öylece boşlukta asılı kaldığını görmüştü. O esnada Körfez Köprüsü oyuncak gibi yıkılmaktaydı. Bu nedenle Don Ángel'in çalışanlarının bizi güneşten korunmamız için hasır kovboy şapkalarıyla beklediği ve pala ustalarının meyvesinin nasıl ezme makinesine hazır mavi renkli irice bir "ananas" haline getirildiğini göstermeye hazırlandığı çiftliğe vardığımızda Vina bana dönüp o sert-geniş, afet kurdu sesiyle, "Sakin beni depremlenme," dedi. "Sakin beni Richterleyim deme Rai, tatlım. Bunu daha önce yaşadım."

Hayvanlar rahat durmuyordu. Benekli kırma köpekler kesik kesik havlayarak daireler çiziyor, atlarsa sürekli kişniyordu. Hayret uyandıran kuşlar gürültülü bir şekilde tepemizde dönüp duruyordu. Don Ángel Cruz gitgide daha da yapmacıklaşan bir nezaketle damıtma tesisini gezdirmek için bizi peşi sıra sürüklerken yeraltındaki sisimik hareketlenme de artmaktaydı, işte bunlar bizim geleneksel ahşap fiçılarımız ve burada ışıl ışıl parlayan yeni teknolojik harikalarımızı görebilirsiniz, geleceğe yatırımımız, muazzam, paha biçilemez yatırımımız. Korku, pis kokan ter damlacıkları halinde bedeninden sızmaya başlamıştı. Bu kokuşmuş akıntıyı sırlıslıklam mendilleriyle dalgın dalgın silerken şişeleme tesisinde servetinin, yani cam şişelerdeki sıvının kırılğanlığını fark edince deprem korkusu göz pınarlarından süzölmeye başladı.

"Denemeler başladı başlayalı Fransız şarap ve likör satışları neredeyse yüzde yirmi azaldı," diye mırıldandı başını iki yana sallayarak. "Şili'deki şarap imalathaneleri

ve burada, Tequila'da çalışan insanlarımız bundan faydalandı. İhracat talebi öyle bir arttı ki inanmazsınız." Titreyen elinin tersiyle gözlerini sildi. "Tanrı elimizden alacaksa neden böyle bir hediye veriyor? Neden inancımızı sınamak zorunda?" Ona gerçekten de bir yanıt verebilirmişiz gibi yüzlerimize baktı. Verilebilecek bir yanıt olmadığını anlayınca aniden Vina Apsara'nın ellerini yakalayıp onun maiyetindeki biri gibi yalvarmaya başladı, bu aşırı yakınlık davranışının nedeni, içinde bulunduğu durumun çaresizliğiydi. Vina elini çekmeye çalışmadı.

"Ben asla kötü bir adam olmadım," dedi Don Ángel yalvaran bir ses tonuyla Vina'ya dua edermiş gibi. "Çalışanlarıma adil, çocuklarıma iyi davrandım ve hatta karıma sadık kaldım, sadece dürüst olmam gerekirse birkaç ufak olay dışında ve bunlar belki yirmi yıldan da önceydi sinyora, siz bilgili bir hanımsınız, orta yaşın zayıflıklarını anlayabilirsiniz. O halde böyle bir şey neden benim başıma geldi?" Gerçekten de başını öne eğdi, Vina'nın ellerini bırakıp kendi ellerini kavuşturarak korku içinde dudaklarına yasladı.

Vina karşısında günah çıkartılmasına alışkındı. Boşta kalan ellerini adamın omzuna koyarak onunla O Seste konuşmaya, sevgililermiş gibi fısıldamaya başladı, korkulan depremi tek ayaküstünde durma cezası alan yaramaz bir çocuk gibi bertaraf edip ona faziletli Don Ángel'i daha fazla rahatsız etmesini yasakladı; öyle mucizevi bir sese sahipti ki söylediklerinden çok, ses tonu sayesinde endişeli adamın terlemesi kesildi ve gülümseyişi karar-sız, çekingen bir şekilde yüzüne yayılırken saf ve temiz başını kaldırıp gülümsedi. "Güzel," dedi Vina Apsara. "Hadi artık öğle yemeği yiyelim."

Aile şirketinin şimdilerde bu tür ziyafetler için kullanılan eski çiftliğindeki süs havuzlu avluya bakan üstü kemerli verandada uzun bir masaya sofraya kurulmuştu;

Vina içeri girerken bir *mariachi* grubu çalmaya başladı. Daha sonra araç konvoyu geldi ve rock dünyasının o insanı dehşete düşüren yabani hayvan topluluğu bağırıp çağırarak aniden ortalığa çıkıverdi, ev sahiplerinin kaliteli tekilalarını herhangi bir partideki kutu bira ya da alelade bir şarapmışçasına içip böbürlene böbürlene depremler boyunca nasıl ilerlediklerini anlattılar, Vina'nın asistanı durmaksızın titreyen yerküreye dava açacakmış gibi küfürler yağdırırken, menajer yalnızca karşı taraf için utanç verici şartlar içeren bir anlaşma imzaladığında yaptığı gibi keyifle gülüyor, tavus kuşu öfke içinde bağırıp çağırarak yürüyor, goriller tek heceli homurtular çıkarıyor, Arjantinli gitaristler her zamanki gibi birbirini boğazlamaya çalışıyor ve bateristler –Ah, bateristler!– yaşadıkları paniği unutabilmek için tekila içip yüksek sesle bağırıp çağırarak siyah-lame karışımı kıyafetiyle son derece gösterişli olan ve sombrerosunu yere çalıp kemerindeki altıpatlara davranan *mariachi* grubunun lideriyle dalga geçerken, Don Ángel şenlik atmosferi yaratılmak amacıyla iyiliksever bir tavırla araya girdi, “Lütfen. İzin verirseniz havayı değiştirmek için şarkı söylemek istiyorum.”

Gerçek bir countertenor tüm tartışmaları susturur, yıldızlarının aratmayan tatlılığı tıpkı gök kubbenin tınısı gibi bize utanç verici küçüklüğümüzü anımsatır. Don Ángel Cruz bize Gluck'tan *Trionfi Amore*'yi seslendirdi ve *mariachi* şarkıcıları da Orpheus korusu olarak çok iyi bir iş çıkardılar.

Trionfi Amore!
E il mondo intiero
Serva all'impero
Della beltà.

Orpheus öyküsünün hazin sonu, yani Orpheus'un geriye bakması yüzünden Eurydike'nin sonsuza dek kaybolması hem opera bestecileri hem de yazarları için daima bir sorun teşkil etmiştir. –“Hey, Calzabigi, bu nasıl bir son böyle? Çok hüzünlü, insanları evlerine bir karış suratla mı yollayayım? *Alo?* Şunu biraz neşelendir, tamam mı!”– Tabii Herr Gluck, hemen agitato olma. Sorun yok! Aşk Hades'ten bile güçlüdür. Aşk tanrıları merhametli kılar. Kadını geri gönderseler nasıl olur? “Bas git kızım, oğlan senin için deli oluyor! Bir bakıştan ne çıkar?” Sonra âşklar bir parti verir, ama ne parti! Dans, şarap, aklına ne gelirse. Al sana istediğin afili son, salondan herkes neşe içinde mırıldanarak çıkar. – Bana uyar. İyi gidiyor, Raniero. – Tabii ki de Willibald. Unut gitsin.

Ve işte gösterinin ayakta alkışlanmayı hak eden finali. Aşkın ölüm karşısındaki zaferi. *Bütün dünya güzelliğin egemenliğine itaat eder.* Ben de dahil herkesin şaşkın bakışları arasında rock yıldızı Vina Apsara ayağa kalkıp her iki sopranonun, yani Amor ve Euridice'in bölümlerini seslendirdi, her ne kadar bu konuda uzman olmasam da, kendini bir doyumun coşkısına kaptırmış sesi tek bir kelime ya da nota hatası yapmıyor ve en nihayetinde ne işe yaradığımı anladınız işte diyormuş gibi geliyordu.

*...E quel sospetto
Che il cor tormenta
Al fin diventa
Felicita.*

Azap çeken gönül mutluluğu bulmakla kalmıyor: kendisi *mutluluk oluyor*. Hikâye bu, diye düşündüm. Fakat sanırım sözleri yanlış anladım.

Salman Rushdie, bugüne kadar
pek çok ödüle layık görülen,
ülkesinin gerçeğinden beslenerek
evrensel açılan eserleriyle
çağdaş edebiyatın en önemli
temsilcilerinden biri.

Hindistan'da bir çocukluk tutkusu olarak başlayan, New York'a uzanan, dünyanın birçok şehrinde süregelen bir aşk hikâyesi; müzik şölenleriyle renklenmiş masalsı yaşamların perde arkasındaki acılar, kinler, öfkeler ve öksüzlükler. Yaşamlarına anlam katan Rock müziği gibi aşklarını da efsaneleştiren dünyalar güzeli bir kadın ile ona olan tutkusundan ölene dek vazgeçmeyen olağanüstü bir erkeğin romanı...

Ormus, büyük bir müzik yeteneğidir ve sevgisini *Ayaklarının Altındaki Toprak (Olmak İstiyorum)* adlı şarkısıyla dile getirecek kadar âşıktır Vina'ya. Vina da dünyadaki bütün dinleyici kitlelerinin taptığı, olağanüstü güzel sesli bir şarkıcıdır. Rock dünyasının gözdesi olan bu çiftin büyük aşkını bize aktaran Rai adlı fotoğrafçı ise, aynı zamanda Vina'ya âşık olan ikinci erkek olarak romandaki sacayağını tamamlar.

“Rushdie'nin en beğenilen romanı olacağına inanıyorum.”

James Wood, *Guardian*

“Muhteşem, parlak, pırıl pırıl bir zekâyla örülmüş bir destan bu. Rock'ın *Ulysses*'i... Harika bir anlatım. İnsancıl ve çok da keyifli.”

Ruth Padel, *Independent*

ISBN 978-975-07-1277-7

9 789750 712777